

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

T Á J É K O Z T A T Ó*

*az államháztartás központi alrendszerének
2017. március végi helyzetéről*

2017. április

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

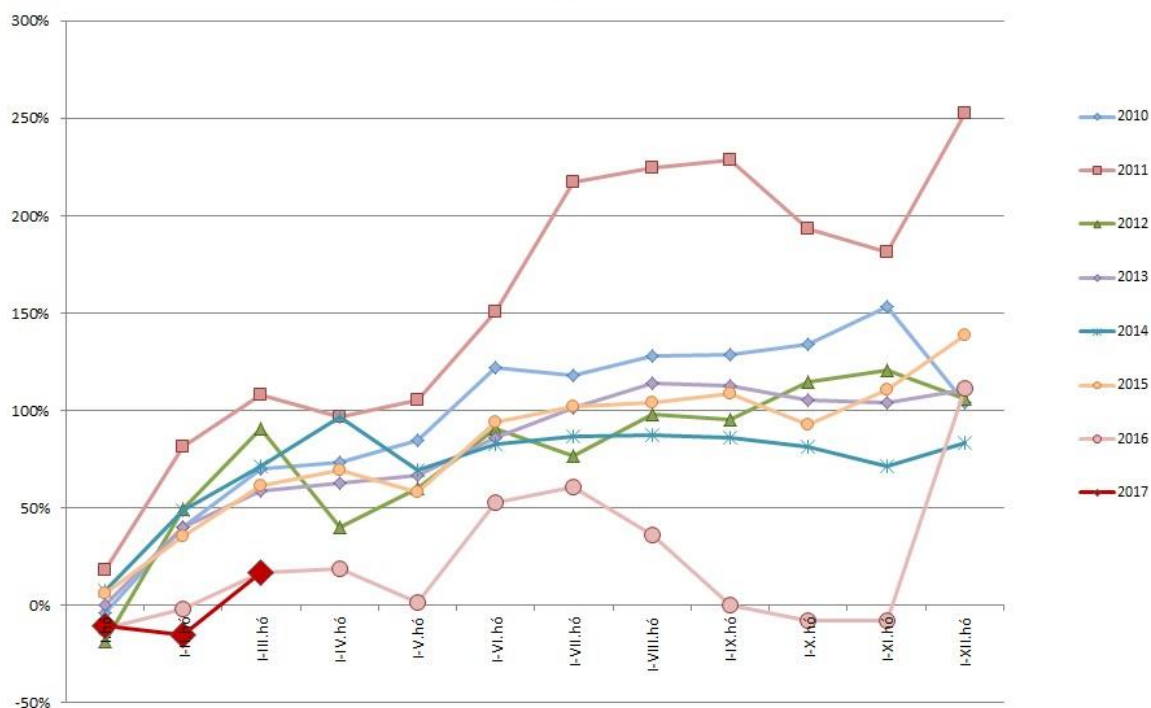
A nemzetgazdasági tárca várakozásainak megfelelően március végén az államháztartás központi alrendszerének halmozott hiánya 198,1 milliárd forintot tett ki. Az első negyedév folyamatainak ismeretében az államháztartás helyzete továbbra is stabil, ami a költségvetési év teljes egészére jellemző lehet.

Az idei év első három hónapját a központi költségvetés 168,6 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 45,9 milliárd forintos deficittel zárta, az elkülönített állami pénzalapok pedig 16,4 milliárd forintos többletet értek el. Összehasonlításként: 2016 ugyanezen időszakában az államháztartás központi alrendszere 125,8 milliárd forintos hiányt mutatott.

A két év január-márciusi egyenlegének eltérő alakulását számos tényező együttesen befolyásolta. Ezek közül a tavaly novemberben megkötött hatéves bérmegállapodás hatásai már egyértelműen érezhetőek: az előző évhez képest jelentősen növekedtek a személyijövedelemadó-bevételek. Ezenkívül egyszeri tételek (például a termőföld értékesítésének összege), valamint az uniós támogatások utólagos megtérítései is megjelentek a büdzsében. Mérsékeltebben teljesültek ugyanakkor az általános forgalmi adóból származó bevételek, mivel a januártól hatályos, a „jó adózókat” támogató új áfa-visszatérítési szabályok szerint a kiutalást az adóhatóság már 45 napon belül teljesíti a korábbi 75 nap helyett. A kiadási oldalon elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai emelkedtek. Ezek játszottak szerepet abban, hogy csak a március hónapot tekintve a központi alrendszer 378,5 milliárd forintos deficittel zárt.

Az idei évre kitűzött uniós módszertan szerinti hiánycél változatlanul a GDP 2,4%-a. Ez a kedvező makrogazdasági és költségvetési előrejelzések alapján reális és teljesíthető, amit a stabil befektetői bizalom is visszaigazol.

A központi alrendszer egyenlege
az előirányzat százalékában

Az államháztartás központi alrendszerének 2017. március végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

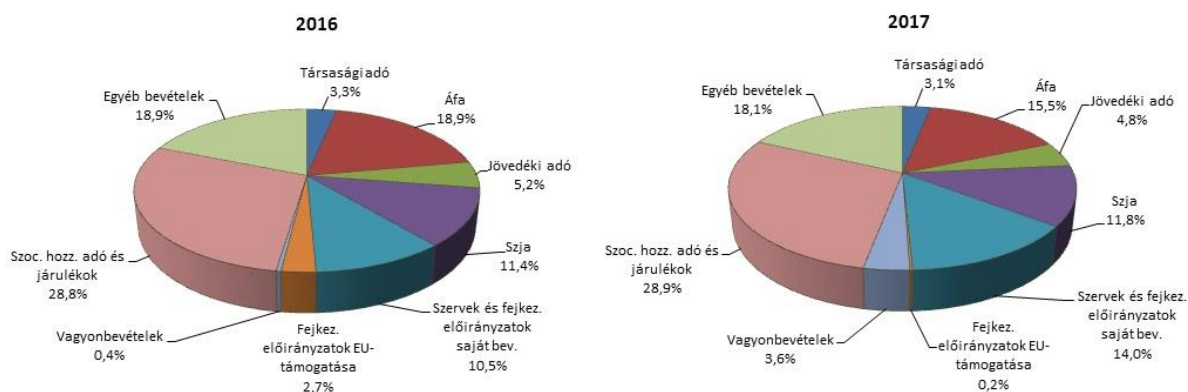
	2016. évi előzetes tény milliárd forintban (1)	2016. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	előzetes tény=100% Index (%) (2/1)	2017. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2017. I-III. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat= 100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-771,6	-158,2	20,5	-1 204,0	-168,6	14,0
bevétel:	12 404,5	2 388,7	19,3	11 603,8	2 537,4	21,9
kiadás:	13 176,1	2 546,9	19,3	12 807,8	2 706,0	21,1
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-1,5	2,5		37,6	16,4	43,6
bevétel:	615,4	132,4	21,5	649,6	145,5	22,4
kiadás:	616,9	129,9	21,1	612,0	129,1	21,1
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-75,2	29,9		0,0	-45,9	
bevétel:	5 135,4	1 267,7	24,7	5 177,9	1 263,9	24,4
kiadás:	5 210,6	1 237,8	23,8	5 177,9	1 309,8	25,3
Egyenleg összesen	-848,3	-125,8	14,8	-1 166,4	-198,1	17,0
bevétel:	18 155,3	3 788,8	20,9	17 431,3	3 946,8	22,6
kiadás:	19 003,6	3 914,6	20,6	18 597,7	4 144,9	22,3

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2017. március végi 3946,8 milliárd forint összegű bevételei az előző év azonos időszakához képest 158,0 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek a személyi jövedelemadóból származó bevételek, mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések (döntő részben a termőföld-értékesítési bevételek), az uniós támogatások utólagos megtérítése, valamint a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei is. Mérsékelte a központi alrendszer bevételeinek növekedését az általános forgalmi adóból származó bevételek előző évhez viszonyított elmaradása. Ennek oka az, hogy a 2017. január 1-jei jogszabályváltozás következtében a „jó adózók” áfakiutalás iránti kérelmét az adóhatóság 45 napon belül teljesíti a korábbi 75 nap helyett.

A központi alrendszer főbb bevételeinek megoszlása

A bevételek közül a **társasági adóból** az év első három hónapjában 122,6 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékétől 2,1 milliárd forinttal maradt el. A bázisévhez viszonyítva az eltérést az alacsonyabb befizetések és a magasabb kiutalások együttesen okozzák. 2017-től a társasági adó kulcsa egységesen 9%-ra csökkent.

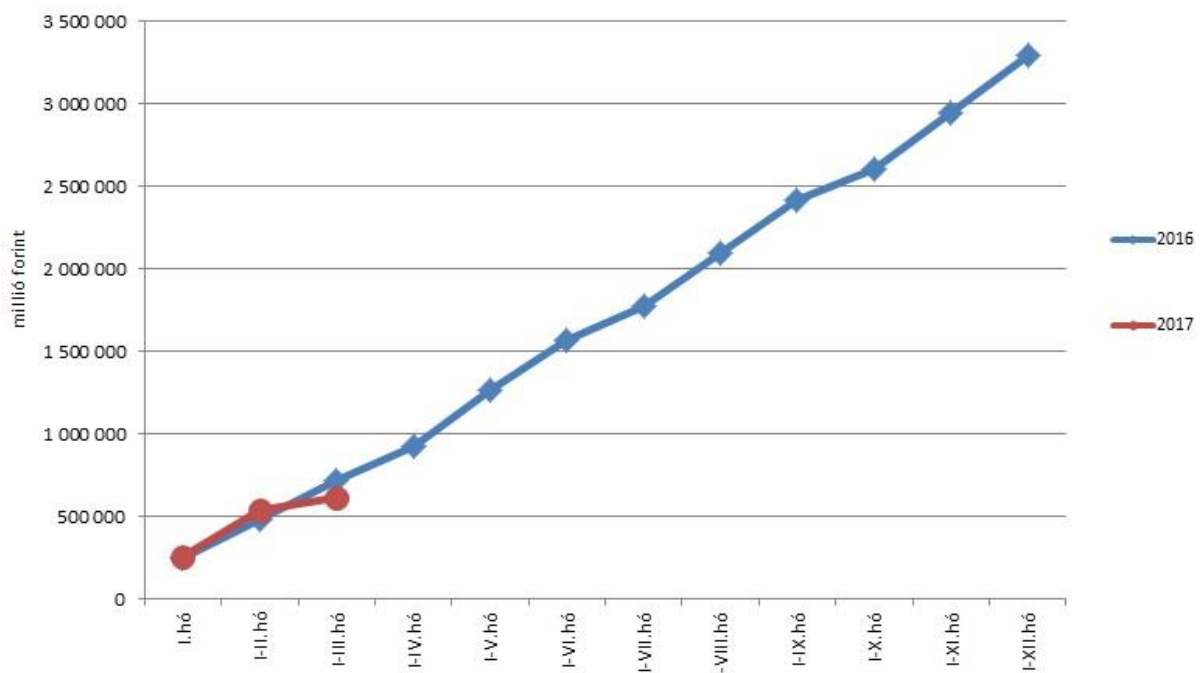
Az **egyéb központosított bevételekből** március végéig összesen 91,6 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 23,1%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 36,7 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	17 599,3	17 468,9	-130,4	99,3
Környezetvédelmi termékdíjak	4 226,1	8 812,8	4 586,7	208,5
Vízkeszletjárulék	3 509,6	110,4	-3 399,2	3,1
Hulladéklerakási járulék	2 505,7	1 919,9	-585,8	76,6
Elektronikus útdíj	33 674,8	36 738,7	3 063,9	109,1
Korkedvezmény-biztosítási járulék	-2,0	-0,5	1,5	25,0
Időalapú útdíj	18 415,2	24 145,5	5 730,3	131,1
Bírságok	8 222,4	1 603,3	-6 619,1	19,5
Egyéb tételek összesen	1 187,0	832,3	-354,7	70,1
Összesen	89 338,1	91 631,3	2 293,2	102,6

Az év első három hónapjában az **általános forgalmi adóból** 611,7 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 103,3 milliárd forinttal alacsonyabb. A bruttó általános forgalmi adó-bevételek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti:

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 308,8	1 402,2	93,4	107,1
Kiutalás	593,8	790,5	196,7	133,1
Egyenleg	715,0	611,7	-103,3	85,6

A befizetések növekedése a belföldi és az import utáni áfabevételnek köszönhető, melyet részben kompenzált a dohánytermékek utáni alacsonyabb befizetés. Az import utáni befizetések növekedését a forgalom bővülése magyarázza. A dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. A befizetések növekedésének ellenére bekövetkező belföldi áfabevétel-csökkenést a magasabb kiutalások indokolják. Ennek háttérében elsősorban az adózási minősítéshez köthető kiutalási határidők változása áll, továbbá ebben szerepet játszik az is, hogy a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások kísérték.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első három hónapjában 191,3 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 7,4 milliárd forinttal alacsonyabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	116,6	132,5	15,9	113,6
Dohánygyártmány jövedéki adó	64,2	39,0	-25,2	60,7
Egyéb termék jövedéki adó	17,9	19,8	1,9	110,6
Import jövedéki adó és energiaadó	0,0	0,0	0,0	-
Jövedéki adók összesen	198,7	191,3	-7,4	96,3

A bevételek 2017. évi csökkenését a dohánytermékek utáni bevételek csökkenése okozza, melynek háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. Az üzemanyagok esetében a befizetések emelkedését az üzemanyag forgalmának növekedése mellett az üzemanyagokra vonatkozó adómérték-emelkedés magyarázza. Az egyéb termékeknél a növekedést a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változások miatti készletezési hatás okozza.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel az év első három hónapjában 57,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 4,2 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a Kincstár és a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése áll.

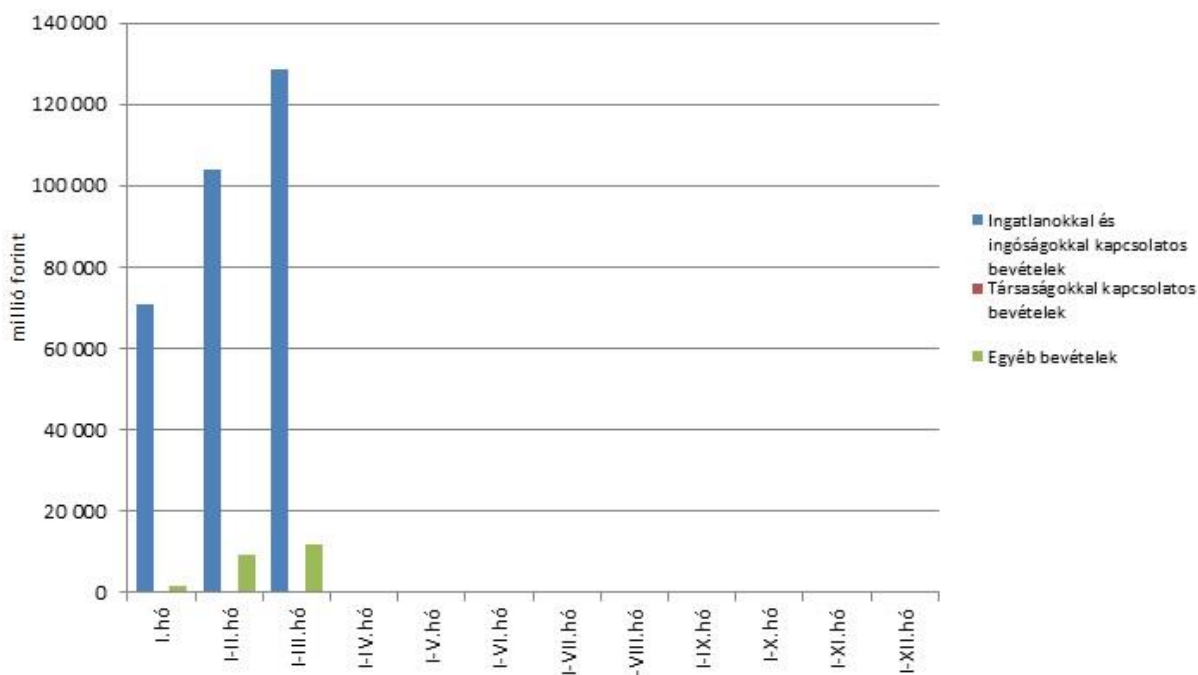
A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első három hónapjában 466,7 milliárd forint volt, amely 35,3 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés, illetve az ezzel ellentétes hatású szja-kulcs-csökkentés volt. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

Személyi jövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	455,0	490,6	35,6	107,8
Kiutalás	23,6	23,9	0,3	101,3
Egyenleg	431,4	466,7	35,3	108,2

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** március végi összege 140,9 milliárd forint volt, melynek meghatározó tétele (120,9 milliárd forint) a termőföld-értékesítésből származott. A bevételek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2017. évben

Az **egyéb bevételek** összege március végéig 3,8 milliárd forintot tett ki, mely a törvényi előírászat 48,2%-ának felel meg.

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” sor 2017. évi első háromhavi egyenlege nem változott, továbbra is

44,5 milliárd forint, ami az éves előirányzat 144,1%-os teljesítését jelenti. A magas teljesülés legfőbb oka az, hogy az államháztartásról szóló törvény 2016. évi módosításából eredően a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjaira teljesített bizottsági utalások teljes összege ezen a mérlegsoron jelenik meg. Ezen az előirányzaton jelennek meg továbbá a 2007 előtti uniós programok záró egyenlegeinek megtérülései is.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó március végi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételein belüli aránya (%)	2017. I-III. hó	Az alap I-III. havi bevételein belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	754,2	98,9	733,4	98,9	-20,8	97,2
Egészségbiztosítási Alap	298,2	59,0	317,1	60,7	18,9	106,3
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	37,5	35,2	91,3	77,0	53,8	243,5
Összesen	1089,9		1141,8		51,9	104,8

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-III. havi bevételeinek döntő része, 98,9%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy 27%-ról 22%-ra csökkent az adó mértéke, illetve, hogy 2017-ben tovább változott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya. A Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző év azonos időszakához képest 79,43%-ról 71,61%-ra módosult. Az első háromhavi bevétel ennek következtében 20,8 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszaka bevételeitől.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** (munkáltatói és biztosított egészségbiztosítási járulék) származó első negyedéves bevétel az alap összes bevételeinek 60,7%-át tette ki. A 2017. évi folyamatokat befolyásolja egyrészt az, hogy a költségvetési törvény 33. § (1) bekezdése szerint a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megfizetett összegének 20,50%-a illeti meg az Egészségbiztosítási Alapot, (míg ez az arány 2016 I. félévében 20,57%, 2016 II. félévében 20,53%), másrészt a szociális hozzájárulási adó mértékének 5 százalékponttal történő csökkentése. Az év első három hónapjában befolyt 317,1 milliárd forintból 128,5 milliárd forint a szociális hozzájárulási adóból (40,5%), 188,6 milliárd forint a biztosított egészségbiztosítási járulékból (59,5%) származott. A biztosított egészségbiztosítási járulék az előző év azonos időszakához viszonyítva 11,7%-kal bővült.

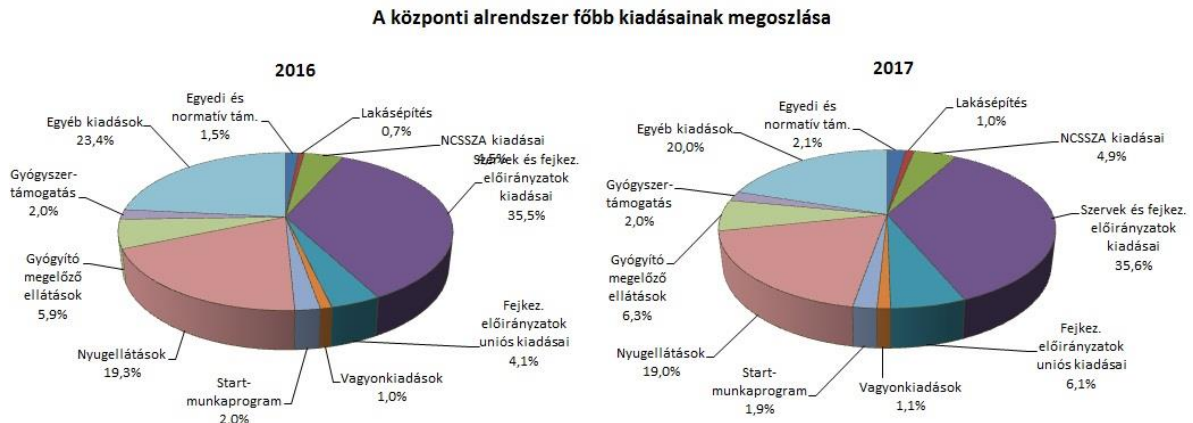
A szociális hozzájárulási adó **Nemzeti Foglalkoztatási Alapot** (NFA) megillető részéből az I-III. hónapban 49,5 milliárd forint bevétel származott az alapnak. A fennmaradó 41,8 milliárd forintot az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékok

NFA-t megillető hányada tette ki. Ezzel szemben 2016-ban az alap 37,5 milliárd forintot kitevő bevétele csak a járulékból származott, ugyanis az NFA – a 2016. évi költségvetési törvényt módosító 2016. évi LXXVI. törvény alapján – a szociális hozzájárulási adó 2016. július 1-jét követően megfizetett összegéből részesült először. Az NFA-t a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megfizetett összegének 7,89%-a illeti meg, míg 2016-ban ez a rész 5,17% volt.

Az Egészségbiztosítási Alap összes bevételeinek 10,2%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel. 2017. I-III. hónapjában az alapnak ebből 53,2 milliárd forint bevétele keletkezett.

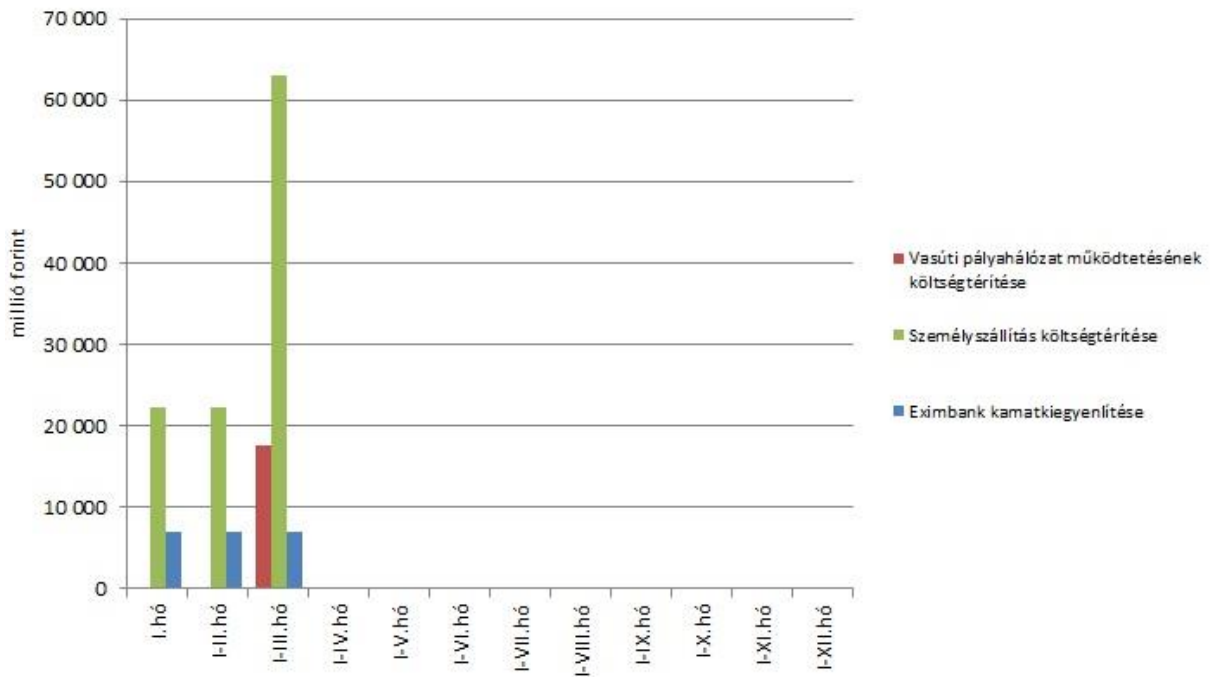
2. A FŐBB KIADÁSOK

A központi alrendszer 2017. március végi 4144,9 milliárd forint összegű kiadásai 230,3 milliárd forinttal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak, valamint a költségvetési szervek kiadásainak előző évhez viszonyított növekedésével függ össze. Emellett jelentős mértékben meghaladták a 2016. évi első háromhavi kiadásokat az egyedi és normatív támogatásokra, a gyógyító-megelőző ellátásokra és a nyugellátásra fordított összegek is.

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első három hónapjában 87,5 milliárd forintot tettek ki, amely összeg közel másfélszerese az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékének. Az eltérés döntően arra vezethető vissza, hogy idén korábban megtörtént a közlekedési közszolgáltatási szerződések éves záradékolása, amelynek megfelelően az érintett kifizetési részletek is időben hamarabb teljesülhettek. A kiadások meghatározó tételeit a közösségi közlekedés és a vasúti pályahálózatok működtetése finanszírozását illetően közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére teljesített kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizeti az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2017. évben

A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások a 2017. év első három hónapjában 41,9 milliárd forintot tettek ki, ami 64,3%-kal magasabb a 2016. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés hátterében a lakástakarék-pénztári megtakarításokat és a Családi Otthonteremtési Kedvezményt igénybe vevők létszámának növekedése áll. Ezenfelül az árfolyam és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta a kifizetéseket.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza.

A főbb támogatásokat a következő táblázat részletezi:

A Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	103,8	140,2	36,4	135,1
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	80,9	109,7	28,8	135,6
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	16,1	21,0	4,9	130,4
<i> életkezdési támogatás</i>	1,1	2,9	1,8	263,6
Korhatár alatti ellátások	32,2	23,4	-8,8	72,7
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és balettművészeti életjáradék</i>	12,0	4,4	-7,6	36,7
<i> szolgálati járandóság</i>	20,2	19,0	-1,2	94,1
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	34,4	34,3	-0,1	99,7
<i>Ebből:</i>				
<i> járási szociális feladatok ellátása</i>	19,4	16,6	-2,8	85,6
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	8,7	11,6	2,9	133,3
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	3,4	3,3	-0,1	97,1
Különféle jogcímen adott térítések	5,8	5,9	0,1	101,7
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	4,0	4,1	0,1	102,5
Összesen	176,2	203,8	27,6	115,7

A **családi támogatásokra** idén az év első három hónapjában összesen 140,2 milliárd forintot fordítottak, technikai okok miatt a március havi ellátások kifizetéséhez szükséges pénzeszköz mellett a folyósító szerv számára még átutalásra került a családtámogatás április havi fedezete is. A családi támogatásokon belül jelentősen kiemelkedett a családi pótlékra kifizetett 109,7 milliárd forintos összeg. Az életkezdési támogatás esetében idén februárban 693,2 ezer gyermek részére összesen 0,4 milliárd forint éves kamat került jóváírásra, illetve márciusban 0,9 milliárd forint összegben sor került a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ún. második utalási összeg folyósítására is. A **korhatár alatti ellátások** esetében a csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,6%) a hatását.) A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások** közül a legnagyobb összeget a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely az ápolási díj, az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását tartalmazza. A **különféle jogcímen adott térítésekre** az év első három hónapjában kifizetett összeg az előző évi teljesítést kismértékben haladta meg. A térítéseken belül a legtöbbet, 4,1 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2017. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 641,1 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2016. évi 674,3 milliárd forint

törvényi módosított előirányzatnál 33,2 milliárd forinttal alacsonyabb. Az eltérés alapvető oka, hogy 2017. január 1-jétől a 3000 lakos feletti településeken működő köznevelési intézmények működtetési feladata átkerült az állami intézményfenntartóhoz, mintegy 27,3 milliárd forint értékben csökkentve ezáltal a IX. fejezet egyes támogatási előirányzatait. Ezenkívül több – jellemzően fejlesztési célú – támogatás kifutott, illetve szűnt meg, további 5,9 milliárd forinttal csökkentve a IX. fejezet támogatásait.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

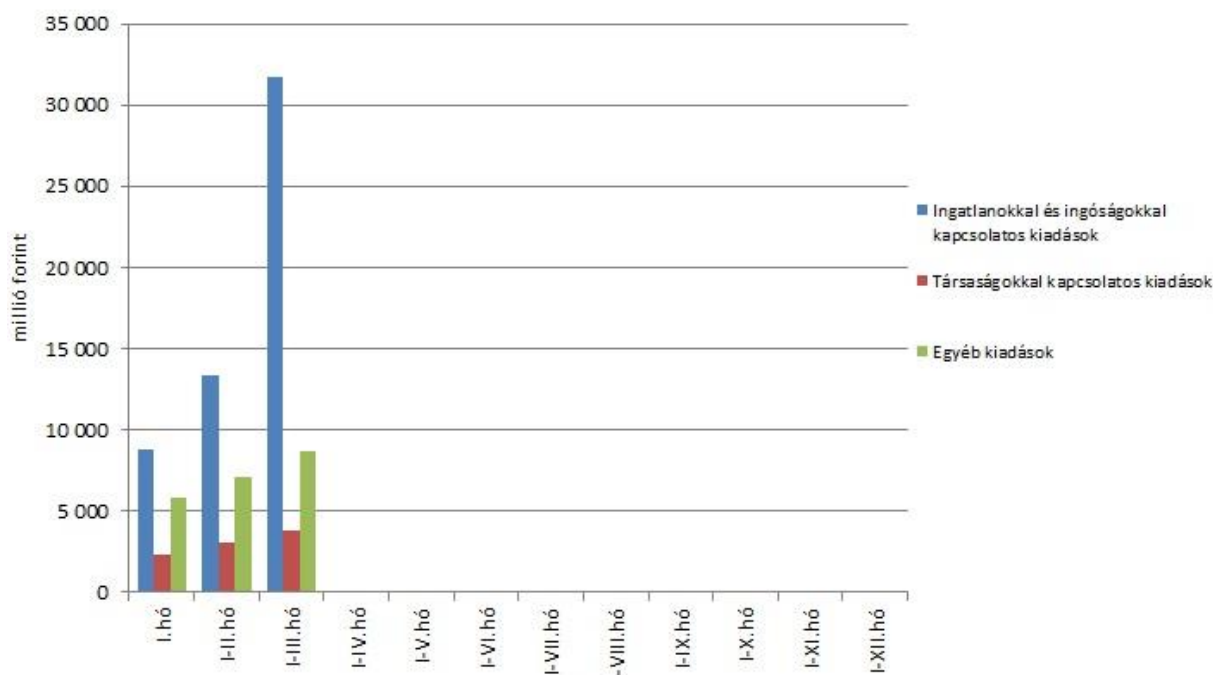
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	154,6	153,5	-1,1	99,3
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	42,1	42,0	-0,1	99,8
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	46,1	46,4	0,3	100,7
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	55,7	54,3	-1,4	97,5
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	10,7	10,8	0,1	100,9
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	1,8	1,3	-0,5	72,2
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	1,8	1,2	-0,6	66,7
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	10,7	6,7	-4,0	62,6
Összesen	168,9	162,7	-6,2	96,3

A hozzájárulás az EU költségvetéséhez mérlegsoron a 2017. év első három hónapjában teljesített összeg (61,9 milliárd forint) a tervezettnél megfelelően alakult, ami az éves előirányzat 19,5%-os teljesítését jelenti. Ez 29,9 milliárd forinttal maradt el a 2016. év első három hónapjában teljesített hozzájárulástól.

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások március végi összege 44,2 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét az ingatlan projektek kiadásai és az ahhoz kapcsolódó áfafizetések (együttesen 30,4 milliárd forint) jelentették. A vagyonszármazékok főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2017. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból (NFA) finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, amely március végéig 80,5 milliárd forintot tett ki, ez az előző év azonos időszakában teljesített összeget 0,4 milliárd forinttal haladta meg.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 785,5 milliárd forint, ami kismértékben meghaladta az éves törvényi előírányt időarányos mértékét. Az időarányost meghaladó első háromhavi teljesülést a 2016. év végére megnövekedett korbetöltött öregségi nyugellátotti létszám okozza, amelyet azonban a 2017. év első félévétől ismét érvényesülő korhatáremelés mérsékel. A március havi kifizetések tartalmazzák a 2016. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó január havi 1,6%-os nyugdíjemelés összegét. Az előző év azonos időszakához képest nyugdíjakra 28,1 milliárd forinttal, 3,7%-kal költött többet a költségvetés, ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 25,8 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 2,2 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint tavaly az első három hónapban.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 28,8%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-III. hó	2017. I-III. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	140,7	149,9	9,2	106,6
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	78,8	74,3	-4,5	94,3
<i>Gyermekgondozási díj</i>	28,0	35,1	7,1	125,4
<i>Táppénz</i>	20,3	24,6	4,3	121,2

Az ebbe a körbe tartozó rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadás már tartalmazza a januárban végrehajtott 1,6%-os ellátásemelés hatását is.

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 263,0 milliárd forint volt az év első három hónapjában, ez 31,7 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak összege. Az eltérés oka egyrészt az, a 2016. évi adat még nem tartalmazza a háziorvosi szolgálatok többlettámogatását, a tavaly ősszel megkezdett béremelés hatását, másrészt idén januárban – a vonatkozó jogszabály alapján – az intézmények kéthavi bértámogatásban részesültek.

Gyógyszertámogatásra 82,2 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, ez 2,9 milliárd forinttal magasabb a 2016. évi március végi összegnél. (A 2017. évi előirányzat nem tartalmazza a „Speciális beszerzésű gyógyszerkiadás” összegét, ez a „Gyógyító-megelőző ellátás” kiadásai között jelenik meg.)

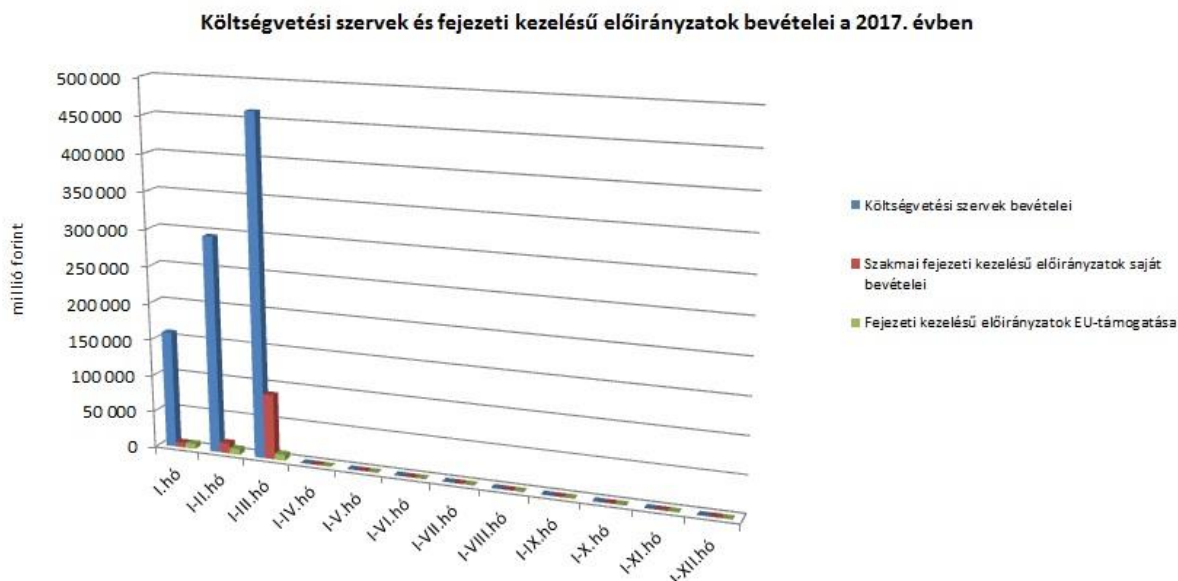
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2017 első negyedében a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 462,0 milliárd forintot tettek ki, mely 26,2%-kal magasabb a 2016. első negyedéves bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 173,3 milliárd forint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás, 46,9 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, 30,8 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a Belügyminisztérium „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 8,9 milliárd forint számla záróegyenleg átvezetése az Országos Tisztiorvosi Hivatal megszűnése miatt az Országos Közegészségügyi Központ részére, valamint a Miskolci Semmelweis Egyetemi Oktatókórház és a BAZ Megyei Kórház megszűnése következtében az Állami Egészségügyi Ellátó Központ részére az Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezetnél, továbbá 7,7 milliárd forint jóváírás a Földművelésügyi Minisztérium igazgatásánál a „Hulladékgazdálkodási feladatok támogatása” fejezeti kezelésű előirányzatról. A két negyedév bevételei közötti eltérést többek között a Belügyminisztérium fejezet „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, illetve a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevételek magyarázzák.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek összege** 2017 első negyedében 88,8 milliárd forint volt, ami 278,4%-a az előző évi január-március havi bevételeknek. A bevételek többségét, 61,4 milliárd forintot a „2007-2013 évek közötti Operatív Programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” sorról a kötelezettségvállalással nem terhelt résznek a Jeremie és ClusterCOOP program támogatása fejezeti kezelésű sorra történő visszautalása, valamint az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára a lebonyolítási számlákról visszautalt összegek (21,1 milliárd forint) teszik ki.

Az **uniós előirányzatokon** március végéig 8,2 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az éves előirányzat 0,5%-a. Az időarányostól eltérő teljesülés oka, hogy a 2016. év végén teljesített kiadásokhoz tartozó bevételek beérkezése nagyrészt az év második felétől várható.

A 2017. évi március végi, együttesen közel 559 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

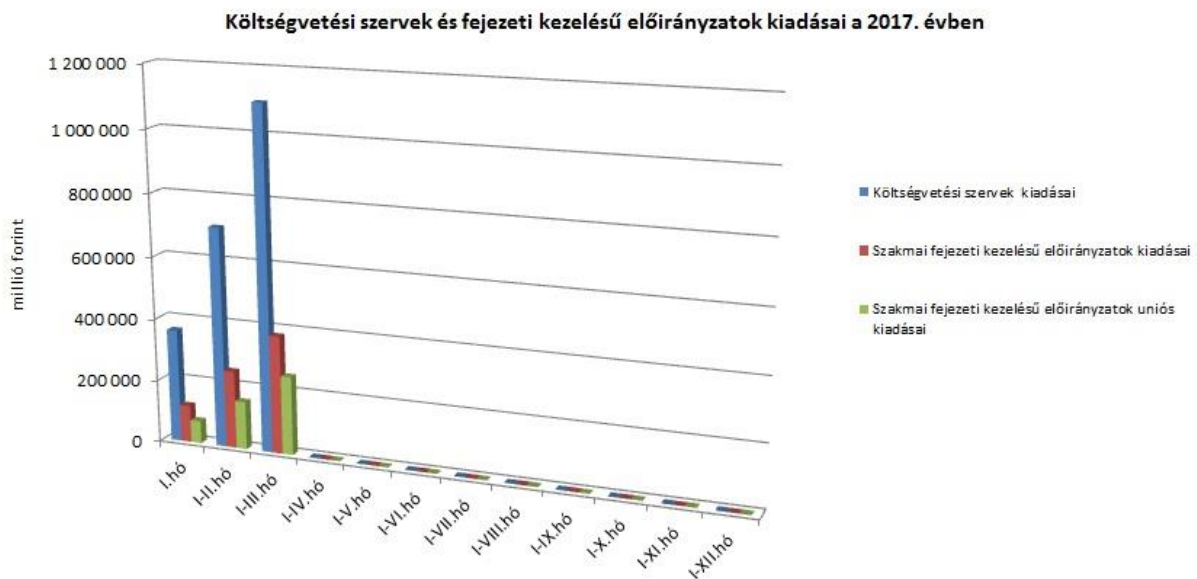
A **költségvetési szervek kiadásai** 2017. január-március hónapban 1097,4 milliárd forintot tettek ki, amely 13,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokat. Az intézmények teljesítéséből 690,8 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 72,1 milliárd forinttal magasabb az előző évi célú kiadásnál. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 13,6 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázis részére üzemanyag- és tárgyi eszköz-beszerzés kifizetésére, 11,5 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának költségvetéséből a Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Zrt. részére különféle szolgáltatások (őrzés-védelem, üzemeltetés, karbantartás, ellátmány, közüzemi díjak stb.) kifizetésére, 9,8 milliárd forint a külképviseletek január-április havi devizaellátmányára a Külképviseletek igazgatásánál, valamint 8,9 milliárd forint záróegyenleg átvezetése az Országos Tisztiorvosi Hivatal megszűnése miatt az Országos Közegészségügyi Központ, illetve a Miskolci Semmelweis Egyetemi Oktatókórház és a BAZ Megyei Kórház megszűnése következtében az Állami Egészségügyi Ellátó Központ részére (Emberi Erőforrások Minisztériuma).

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2017. első negyedévi teljesítése 378,6 milliárd forintot tett ki, amely 10,1%-kal maradt el az előző év azonos időszakának kiadásaitól. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 82,0 milliárd forint kifizetése a normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 32,2 milliárd forint a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról kifizetett összeg a Belügyminisztérium fejezetnél,

26,4 milliárd forint az autópálya rendelkezésre állási díj a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnál, 18,5 milliárd forint kifizetése a „Közúthálózat fenntartás és működtetés” törvényi sorról a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumnál, valamint 15,9 milliárd forint kifizetése a „Nemzeti agrártámogatások” törvényi sorról a Földművelésügyi Minisztériumnál.

Az **uniós programok** előirányzatain a 2017. év március végéig összesen 252,2 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 12,3%-os teljesítését jelenti, és a tervezettnél megfelelően alakult. Az év során a kiadások közel egészét már az új, 2014-2020-as programozási időszak operatív programjai adják, március hónapban 85,3 milliárd forintot. A legtöbb kiadást az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program, a Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program, valamint a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program teljesítette.

A **2017. évi március végi, együttesen mintegy 1728 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 165,8 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 6,8 milliárd forinttal lett alacsonyabb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-III. hó	
	2016	2017
1. Bevétel	33,0	30,1
1.1. Forint	33,2	30,4
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	30,4	30,3
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	0,0	0,1
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	0,9	0,0
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	1,9	0,0
1.2. Deviza	-0,2	-0,3
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	-0,2	-0,3
2. Kiadás	205,6	195,9
2.1 Forint	111,3	108,0
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	5,3	9,3
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	87,7	74,1
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	18,1	24,6
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	0,2	0,0
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	0,0	0,0
2.2. Deviza	94,3	87,9
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	3,6	4,4
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	90,7	83,5
3. Kamategyenleg	172,6	165,8

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága március végéig 527,9 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – nagyrészt a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 606,6 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a nettó devizakibocsátás 47,0 milliárd forint értékben.
- **A harmadik, előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat csökkentette 79,0 milliárd forint összegben.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett erősödése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 46,7 milliárd forinttal csökkentette.

Az előzetes adatok szerint március végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2017-ben, milliárd forint

	2016 december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2017 március		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-III. hónap								
1. Forint	18 430,9	72,48	3 009,1	2 402,5	0,000	606,6	19 037,4	73,34	0,86
1.1. Hitel	865,0	3,40	12,0	0,0	0,000	12,0	877,1	3,38	-0,02
1.1.1. Külföldi	865,0	3,40	12,0	0,0	0,000	12,0	877,1	3,38	-0,02
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,000	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	17 565,8	69,08	2 997,1	2 402,5	0,000	594,5	18 160,4	69,96	0,89
1.2.1. Piaci értékesítésű	17 526,7	68,92	2 997,1	2 402,5	0,000	594,5	18 121,2	69,81	0,89
1.2.1.1. Kötvény	11 562,4	45,47	669,5	862,2	0,000	-192,7	11 369,7	43,80	-1,67
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	896,4	3,52	551,4	507,8	0,000	43,6	939,9	3,62	0,10
1.2.1.3. Lakossági állampapír	5 067,9	19,93	1 776,1	1 032,5	0,000	743,7	5 811,6	22,39	2,46
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,000	0,0	39,2	0,15	0,00
2. Deviza	6 256,5	24,60	53,9	6,9	-46,663	0,3	6 256,8	24,10	-0,50
2.1. Hitel	1 101,6	4,33	0,0	6,7	-8,180	-14,8	1 086,8	4,19	-0,15
2.1.1. Külföldi	1 097,6	4,32	0,0	2,7	-8,175	-10,8	1 086,8	4,19	-0,13
2.1.2. Belföldi	4,0	0,02	0,0	4,0	-0,005	-4,0	0,0	0,00	-0,02
2.2. Állampapír	5 154,9	20,27	53,9	0,3	-38,483	15,2	5 170,1	19,92	-0,35
2.2.1. Külföldi	4 618,9	18,16	0,0	0,0	-34,447	-34,4	4 584,5	17,66	-0,50
2.2.2. Belföldi	536,0	2,11	53,9	0,3	-4,036	49,6	585,6	2,26	0,15
Összesen	24 687,4	97,08	3 063,0	2 409,5	-46,663	606,9	25 294,3	97,44	0,36
Egyéb kötelezettség	742,7	2,92	310,4	384,2	-5,252	-79,0	663,6	2,56	-0,36
MINDÖSSZESEN	25 430,0	100,00	3 373,4	2 793,6	-51,915	527,9	25 957,9	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága március végéig 0,3 milliárd forinttal 6256,8 milliárd forintra növekedett az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2016. év végi 24,6%-os szintről 24,1%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága március végéig 606,6 milliárd forinttal nőtt, és 19 037,4 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 73,3%-át. 2016 decemberében ez az arány 72,5% volt.

Március végén a lakossági állampapírok állománya 5811,6 milliárd forintot tett ki, ami 743,7 milliárd forint növekedést jelent 2016. december vége óta. Ez döntően két tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2017. március végén 297,0 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1818,2 milliárd forintot tett ki. Megfigyelhető tehát, hogy a lakosság a hosszabb futamidejű állampapírokat is keresi. A kamatozó kincstárjegyek állománya 3502,2 milliárd forint volt március végén, ami 436,6 milliárd forinttal haladta meg az év végi állományt.

A külföldi befektetők állampapír állománya márciusban 25,6 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 99,2%-a, 3319,9 milliárd forint államkötvény és 0,8%-a, 26,9 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje március végén 5,4 év volt, amely nem változott az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 79,0 milliárd forinttal csökkent, és március végén 663,6 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 2,6%-át teszi ki.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A diszkontkincstárjegyek márciusi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,6-ről 2,2-re csökkent. A kötvényaukciókon a fedezettség az előző havi 3,4-ről 3,3-ra mérséklődött.

A 3 hónapos diszkontkincstárjegy utolsó márciusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 3 bázisponttal csökkent, és 0,03%-ot tett ki. A 12 hónapos kincstárjegy utolsó márciusi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,13% lett, amely 9 bázisponttal alacsonyabb a februári értéknél.

A 3 éves kötvényaukción a hozam 43 bázisponttal 1,13%-ra csökkent az utolsó februári aukción kialakult átlaghozamhoz viszonyítva. Az 5 éves kötvény utolsó márciusi aukcióján az átlaghozam 2,16%-ot ért el, ami 6 bázisponttal alacsonyabb az utolsó februári aukcióhoz képest. A 10 éves kötvény 3,57%-os átlaghozama megegyezik az utolsó februári aukción kialakult átlaghozammal.